

PAMin puheenjohtaja Annika Rönni-Sällinen

Tampereen Vappu

Laikunlava

1.5.2023

Hyvät ystävät, toverit, vapun viettäjät!

On vappu, toukokuun ensimmäinen. Kevät on ainakin kalenterin mukaan toden teolla täällä. Poliittisen elämän Jännitysnäytelmä on käynnissä. On siirrytty neuvottelemaan hallitusohjelmasta.

Jännitys syntyy siitä, miten hallituksen toimet vaikuttavat työntekijöiden elämään, toimeentuloon ja heidän työpaikkoihinsa. Sen mukaan me ammattiyhdistysliikkeessä arvioimme hallitusta.

Rohkenen antaa tuleville hallitusohjelmaneuvottelijoille muutamia vinkkejä, koska olisi suorastaan typerää olla kuuntelematta työn ja työmarkkinoiden asiantuntijoita.

Meillä on edessämme ennätyksellisen vaikeita asioita. Vaikein, mutta samalla koko elinaikamme merkittävin asia on maapallon lämpenemisen pysäyttäminen 1,5 asteeseen ja monimuotoisuuden säilyttäminen. Meillä ihmiskuntana on vielä hetki aikaa tehdä tarvittavat toimet, mutta meillä on kiire!

Maapallon säilyttämisestä elinkelpoisena ei pidä tehdä identiteettipolitiikkaa. Säilyttäminen on meidän tehtävämme. Siirtymän tulee olla oikeudenmukainen ja reilu kaikille! Kaikilla tulee olla mahdollisuus työhön ja toimeentuloon. Tämän tulee olla myös tulevan hallituksen ykkösprioriteetti ja tulemme sitä myös vaatimaan.

Hyvät ystävät!

Ihmisiä syö liiallinen kiire ja kuormitus töissä. On huutava työvoimapula ja samaan aikaan parisataa tuhatta työtöntä työnhakijaa.

Tähän kohtaanto-ongelmaan haetaan varmasti ratkaisuja hallitusohjelmassa. On kaksi piirrettä, jotka yhdistävät useimpia kohtaanto-ongelma-ammatteja, Ne ovat epätyypilliset työsuhteet ja matalapalkkaisuus.

Hyvät hallitusohjelmaneuvottelijat. Ennen kuin kirjaatte ratkaisuksi ongelmaan ansioturvan lyhennyksen ja porrastuksen, kehoittaan miettimään, ovatko ne ratkaisu epätyypilliseen työhön tai matalaan palkkaan?

Voin myös vastata. Eivät, sitä ne eivät ole! Heikentämällä ansioturvaa ei ratkaista ongelmaa, vaan luodaan uusia. Köyhyys lisääntyy, ihmiset voivat huonosti ja toimeentulotukimenot kasvavat.

Työllistymisen kannalta tehokkainta olisi saada oppia uusiin tehtäviin vanhan osaamisen päälle. Aina ei tarvittaisi uutta tutkintoa. Mutta se vaatii vankkaa pohjaa, jonka päälle voi rakentaa. Esitys

ammattillisten tutkintojen lyhentämisestä 2 vuoteen tiputtamalla pois yleissivistävät aineet on surkea. Se laskisi suomalaisten osaamistasoa ja heikentäisi työntekijöiden jatko- ja muuntokoulutuskelpoisuutta. Tämän kirjauksen ottaminen hallitusohjelmaan olisi vuosikymmenten loikka. Loikka taaksepäin.

Hyvät kuulijat,

Meillä palvelualoilla on ollut työkavereina jo pitkään maahanmuuttajia ja heitä voi tulla jatkossakin. Heille on tarjottava mahdollisuus samanlaiseen kokonaiseen elämään kuin meilläkin on. Riittävä palkka ja kunnollinen työelämä. Me emme halua yhteiskuntaa, joka rakentuu kaksille tai kolmille työmarkkinoille ja työntekijöiden riistämiselle! Siksi tarvitaan edelleen yleissitovuutta ja oikeutta kollektiiviseen sopimiseen.

Yleissitovuuden poistamisesta ja paikallisen sopimisen lisäämisestä on kuitenkin tullut poliittiselle oikeistolle ja osalle työnantajista ihmelääke. Niitä voi tarjota lääkkeeksi vaivaan kuin vaivaan.

Ehkä moni ei tiedä, miten yleissitovuus ja kollektiivinen sopiminen toimivat.

Yleissitovuushan takaa sen, että työehtosopimuksen alalla kaikissa yrityksissä on noudatettava sopimuksen minimejä. Kokoomus oli ennen vaaleja valmis laajentamaan paikallista sopimista niin, että paikallisesti voitaisiin sopia palkoista myös yleissitovat työehtosopimukset alittaen ja jopa suoraan yksilötasolla työnantajan ja työntekijän välillä.

Näemme nytkin jatkuvasti törkeitä esimerkkejä siitä, miten oikeuksistaan tietämättömiä työntekijöitä hyväksikäytetään. Lääke tähän on valvonnan ja tiedon lisääminen. Ei se, että laillistetaan työehtosopimusten noudattamatta jättäminen!

Oikeus sopia yhdessä eli kollektiivisesti työehdoista, on luotu takaamaan työntekijöille mahdollisuus vaikuttaa työehtoihinsa. Sen murentaminen on työnantajan yksipuolisen päätösvallan lisäämistä ja sanelupolitiikan mahdollistamista.

Yleissitovat työehtosopimukset ja paikallisen sopimisen pitäminen kollektiivisena sopimisena ovat suomalaisen reilun työelämän perusedellytyksiä. Niitä tulemme puolustamaan!

Kuluneena talvena on eri puolilla yhteiskuntaa kannettu huolta elämisen kallistumisesta. Ostovoiman lasku ja työntekijöiden huoli omasta toimeentulostaan näkyi myös työtaisteluina.

Me PAMissa onnistuimme työehtosopimusneuvotteluissa saamaan useille aloille kaikkein matalapalkkaisimpia hyödyttävät euromääräiset palkankorotukset. Saimme myös lähes kaikkiin työehtosopimuksiimme sovittua yhdenvertaisen paikallisen vanhempainvapaa-ajan! Ilman jäsentemme vahvaa tukea ja lakkovalmiutta tämä ei olisi ollut mahdollista.

Haluan kertoa tulevalle hallitukselle viestin: Lakko-oikeus on työntekijöiden perusoikeus ja siihen ei ole mitään syytä puuttua.

Myös suomalaiset näyttivät olevan laajasti sitä mieltä, että myyjillä, siivoojilla ja muilla palvelualojen työntekijöillä oli oikeus vaatia parempaa toimeentuloa. Kiitos tuesta palvelualojen työntekijöiden puolesta!

Neuvottelukierros meillä osoitti kuitenkin kipeästi sen, että nykyinen sopimisen malli vaatii uudistamista. Siirryimme keskitetystä sopimisesta työnantajapuolen yksipuoliseen ja erilaisten alojen tarpeet ja tilanteen täysin ohittavaan valtakunnansovittelijan tukemaan koordinaatioon. Se johtaa yhä suurempaan tyytymättömyyteen, kun aito työehtojen kehittäminen on käytännössä lähes mahdotonta.

Otimme ensimmäiset askeleet liittojen tiiviimpään yhteistyöhön määrittelemällä yhteisen linjan palkankorotustavoitteelle, mutta tämä ei vielä riitä. Me tarvitsemme mallin, jossa kaikilla liitoilla on mahdollisuus vaikuttaa sovittavaan palkankorotusten tasoon ja joka mahdollistaa heikompien työehtojen kehittämisen ja tasa-arvoisemman työelämän. Sovitteluinstituutio ja tarvittavan tilastotiedon tuottaminen vaativat kehittämistä.

Hyvät ystävät

Uusia ammatteja tulee ja niitä häviää, kun teknologia kehittyy. Alustatalous mahdollistaa hienoja palveluja ja uusia työnteon mahdollisuuksia. Näkyvä osa alustataloutta ovat ruokalahettipalvelut, mutta myös ruokalahettityön ongelmat. Alustatalous mahdollistaa myös liiketoimintamallit, jossa ei toimita reilusti työntekijöitä kohtaan. Tarvitaan uutta sääntelyä.

Uuden rinnalla elää aina myös vanhat. Nyt ruokalahetit ovat löytäneet keinon, jolla työntekijöiden työehtoja ja oikeuksia on parannettu jo yli sadan vuoden ajan.

Olen erittäin iloinen voidessani kertoa, että ruokalahetit ovat päättäneet järjestäytyä. He ovat perustaneet yhdistyksen, joka hyväksyttiin muutama viikko sitten PAMin valtakunnalliseksi ammattiosastoksi.

Järjestäytymisellä on edelleenkin merkitystä. Huhut ammattiliittojen ja kollektiivisen työehtosopimisen kuolemasta ovat todellakin valetta!

Lähetit ovat ottaneet ensimmäisen askeleen asemansa parantamiseksi. Olkaamme kuin ruokalahetit! Toimikaamme yhdessä ja uskaltakaamme tehdä uusia asioita!

Hyvää vapun jatkoa.